

บทที่ 4

การศึกษาเปรียบเทียบข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่าง ประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

การศึกษาเปรียบเทียบข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดียในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แสดงการเปรียบเทียบข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีจากกฎหมายและข้อบังคับของประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดียดังรายละเอียดในบทที่ 3 รวมทั้งข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC ดังรายละเอียดในบทที่ 2

โดยในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้จำแนกการศึกษาเปรียบเทียบข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย ออกเป็น 5 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบคุณสมบัติของนักวิชาชีพบัญชี
2. การเปรียบเทียบการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชี
3. การเปรียบเทียบจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชี
4. การเปรียบเทียบบทลงโทษของนักวิชาชีพบัญชี
5. การเปรียบเทียบกับข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC

4.1 การเปรียบเทียบคุณสมบัติของนักวิชาชีพบัญชี

คุณสมบัติของนักวิชาชีพบัญชีที่ใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบ ได้แก่ อายุ สัญชาติ วุฒิ การศึกษา สถาบันการศึกษา การฝึกหัดงาน การทดสอบทางวิชาชีพ วิชาที่ใช้ในการทดสอบทางวิชาชีพ และการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ ดังแสดงรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1.1 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติด้านอายุของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

คุณสมบัติด้านอายุ	
ประเทศไทย	นักวิชาชีพด้านการทำบัญชี : อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์
	นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชี : อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
ประเทศสิงคโปร์	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : อายุไม่ต่ำกว่า 21 ปีบริบูรณ์
ประเทศอินเดีย	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : อายุไม่ต่ำกว่า 21 ปีบริบูรณ์

จากตารางที่ 4.1.1 พบว่า คุณสมบัติด้านอายุของนักวิชาชีพบัญชีนั้น ประเทศไทยได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และนักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ส่วนประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดียได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 21 ปีบริบูรณ์

จะเห็นได้ว่า นักวิชาชีพบัญชีของประเทศไทยสามารถปฏิบัติงานได้ในอายุที่ต่ำกว่านักวิชาชีพบัญชีของประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

ตารางที่ 4.1.2 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติด้านสัญชาติของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

คุณสมบัติด้านสัญชาติ	
ประเทศไทย	นักวิชาชีพด้านการทำบัญชี : ไม่จำกัดสัญชาติ แต่ต้อง - มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอในการจัดทำบัญชีเป็นภาษาไทยได้ - มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี และกฎหมายภาษีอากรของไทย - ได้รับใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว
	นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชี : 1. สัญชาติไทย หรือ 2. สัญชาติของประเทศที่ยินยอมให้ผู้มีสัญชาติไทยประกอบอาชีพสอบบัญชีในประเทศนั้นได้ แต่ต้อง - มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอในการจัดทำบัญชีเป็นภาษาไทยได้ - มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี และกฎหมายภาษีอากรของไทย - ได้รับใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว
ประเทศสิงคโปร์	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : ไม่จำกัดสัญชาติ
ประเทศอินเดีย	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : ไม่จำกัดสัญชาติ

จากตารางที่ 4.1.2 พบว่า คุณสมบัติด้านสัญชาติของนักวิชาชีพบัญชีนั้น ประเทศไทยได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีมีสัญชาติใดก็ได้ สำหรับนักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีต้องมีสัญชาติไทย หรือสัญชาติของประเทศที่ยินยอมให้ผู้มีสัญชาติไทยประกอบวิชาชีพสอบบัญชีในประเทศนั้นได้ ซึ่งนักวิชาชีพบัญชีทั้ง 2 ด้านต้องมีความรู้ภาษาไทยเพียงพอที่จะสามารถทำบัญชีสอบบัญชี และจัดทำรายงานเป็นภาษาไทยได้ มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี และกฎหมายภาษีอากรของไทย และได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของ

คนต่างด้าว ส่วนประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดียไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องสัญชาติของนักวิชาชีพบัญชีไว้

จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีข้อจำกัดเกี่ยวกับสัญชาติของนักวิชาชีพบัญชีมากกว่าของประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

ตารางที่ 4.1.3 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติด้านวุฒิการศึกษาของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

คุณสมบัติด้านวุฒิการศึกษา	
ประเทศไทย	นักวิชาชีพด้านการทำบัญชี : 1. ผู้ทำบัญชีของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน หรือบริษัทจำกัดที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท สินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท ต้องจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ-ชั้นสูง (ปวส.) ทางการทำบัญชี 2. ผู้ทำบัญชีของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน หรือบริษัทจำกัดที่มีทุนจดทะเบียนเกิน 5 ล้านบาท หรือสินทรัพย์รวมเกิน 30 ล้านบาท หรือรายได้รวมเกิน 30 ล้านบาท ต้องจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชี : จบไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาการบัญชีหรือสาขาอื่นตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด และผ่านการทดสอบทางวิชาชีพ
ประเทศสิงคโปร์	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : - จบไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี หรือ - จบไม่ต่ำกว่าปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจ หรือ - ผ่านการทดสอบทางวิชาชีพบัญชี
ประเทศอินเดีย	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : - จบไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี และผ่านการฝึกหัดงานระหว่างศึกษาไม่ต่ำกว่า 90 ชั่วโมง หรือ - จบไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการบัญชี และผ่านการฝึกหัดงานระหว่างศึกษาไม่ต่ำกว่า 60 ชั่วโมง หรือ - จบไม่ต่ำกว่าประกาศนียบัตรการศึกษาเพิ่มเติมทางการบัญชี และผ่านการฝึกหัดงานระหว่างศึกษาไม่ต่ำกว่า 30 ชั่วโมง

จากตารางที่ 4.1.3 พบว่า คุณสมบัติด้านวุฒิการศึกษาของนักวิชาชีพบัญชีนั้น ประเทศไทยได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีของนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท สิ้นทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาทต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ-ชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชี แต่นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีของนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนเกิน 5 ล้านบาท หรือสิ้นทรัพย์รวมเกิน 30 ล้านบาท หรือรายได้รวมเกิน 30 ล้านบาทต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี สำหรับนักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี หรือสาขาวิชาอื่นตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด และต้องผ่านการทดสอบทางวิชาชีพบัญชี

ประเทศสิงคโปร์ได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี หรือไม่ต่ำกว่าปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจ หรือต้องผ่านการทดสอบทางวิชาชีพบัญชี

ประเทศอินเดียได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชีและผ่านการฝึกหัดงานระหว่างการศึกษานี้ไม่ต่ำกว่า 90 ชั่วโมง หรือปริญญาโททางการบัญชีและผ่านการฝึกหัดงานระหว่างการศึกษานี้ไม่ต่ำกว่า 60 ชั่วโมง หรือประกาศนียบัตรการศึกษาเพิ่มเติมทางการบัญชี และผ่านการฝึกหัดงานระหว่างการศึกษานี้ไม่ต่ำกว่า 30 ชั่วโมง

จะเห็นได้ว่า นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีของประเทศไทยที่สามารถปฏิบัติงานได้มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่านักวิชาชีพบัญชีของประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

ตารางที่ 4.1.4 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติด้านสถาบันการศึกษาของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

คุณสมบัติด้านสถาบันการศึกษา	
ประเทศไทย	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน: จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี
ประเทศสิงคโปร์	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพบัญชี
ประเทศอินเดีย	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาลกลาง หรือสภาวิชาชีพบัญชี

จากตารางที่ 4.1.4 พบว่า คุณสมบัติด้านสถาบันการศึกษาของนักวิชาชีพบัญชีนั้นประเทศไทยได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องสำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษา

ระดับอุดมศึกษาที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี ส่วนประเทศสิงคโปร์ได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องสำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพบัญชี และประเทศอินเดียได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องสำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาลกลาง หรือสภาวิชาชีพบัญชี

จะเห็นได้ว่า นักวิชาชีพบัญชีของทั้ง 3 ประเทศต้องสำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่กำกับดูแลนักวิชาชีพบัญชีของแต่ละประเทศ

ตารางที่ 4.1.5 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติด้านการฝึกหัดงานของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

คุณสมบัติด้านการฝึกหัดงาน	
ประเทศไทย	นักวิชาชีพด้านการทำบัญชี : ไม่ได้กำหนด
	นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชี : ผ่านการฝึกหัดงานเป็นเวลาต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ และมีเวลาฝึกหัดงานรวมกันไม่น้อยกว่า 3,000 ชั่วโมง
ประเทศสิงคโปร์	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : ผ่านการฝึกหัดงานในประเทศสิงคโปร์ และในต่างประเทศรวมกันอย่างน้อย 3 ปี หรือ ผ่านการฝึกหัดงานในประเทศสิงคโปร์ไม่ถึง 2 ปีและไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางการบัญชี หรือไม่ได้ผ่านการทดสอบทางวิชาชีพบัญชี ต้องผ่านการทดสอบเกี่ยวกับ - กฎหมายบริษัทของประเทศสิงคโปร์ - กฎหมายภาษีอากรและการบริหารจัดการภาษีอากรของประเทศสิงคโปร์
ประเทศอินเดีย	นักวิชาชีพด้านการทำบัญชี : ผ่านการฝึกหัดงานไม่ต่ำกว่า 3 ปี
	นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชี : นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีของนิติบุคคลทั่วไป ต้องผ่านการฝึกหัดงานไม่ต่ำกว่า 4 ปี นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีของนิติบุคคลในตลาดหลักทรัพย์ ต้องผ่านการฝึกหัดงานในประเทศอินเดียไม่ต่ำกว่า 4 ปี

จากตารางที่ 4.1.5 พบว่า คุณสมบัติด้านการฝึกหัดงานของนักวิชาชีพบัญชีนั้น ประเทศไทยได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีต้องมีประสบการณ์การฝึกหัดงานเป็นเวลาต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ และมีเวลาฝึกหัดงานรวมกันไม่น้อยกว่า 3,000 ชั่วโมง

ส่วนประเทศสิงคโปร์ได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องมีประสบการณ์การฝึกหัดงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศรวมกันไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือหากมีประสบการณ์การฝึกหัดงานภายในประเทศไม่ถึง 2 ปีและไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางการบัญชี หรือไม่ได้ผ่านการทดสอบทางวิชาชีพบัญชีจากสถาบันที่คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีกำหนด ต้องผ่านการทดสอบเกี่ยวกับกฎหมายของประเทศสิงคโปร์

ประเทศอินเดียได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีต้องมีประสบการณ์การฝึกหัดงานไม่น้อยกว่า 3 ปี นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีของนิติบุคคลทั่วไปต้องผ่านการฝึกหัดงานไม่น้อยกว่า 4 ปี ส่วนนักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีของนิติบุคคลในตลาดหลักทรัพย์ต้องผ่านการฝึกหัดงานภายในประเทศไม่น้อยกว่า 4 ปี

จะเห็นได้ว่า นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีของประเทศไทยสามารถปฏิบัติงานได้โดยไม่ต้องมีประสบการณ์การฝึกหัดงาน ซึ่งแตกต่างจากประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดียที่มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องมีประสบการณ์การฝึกหัดงาน

ตารางที่ 4.1.6 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติด้านการทดสอบทางวิชาชีพของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

คุณสมบัติด้านการทดสอบทางวิชาชีพ	
ประเทศไทย	นักวิชาชีพด้านการทำบัญชี : ไม่ได้กำหนด
	นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชี : ผ่านการทดสอบความรู้
ประเทศสิงคโปร์	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : ผ่านการทดสอบทางวิชาชีพ
ประเทศอินเดีย	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : ผ่านการทดสอบทางวิชาชีพ

จากตารางที่ 4.1.6 พบว่า คุณสมบัติด้านการทดสอบทางวิชาชีพของนักวิชาชีพบัญชีนั้นประเทศไทยกำหนดให้นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีต้องผ่านการทดสอบความรู้ ส่วนประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดียกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องผ่านการทดสอบทางวิชาชีพ

จะเห็นได้ว่า นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีของประเทศไทยสามารถปฏิบัติงานได้โดยไม่ต้องผ่านการทดสอบทางวิชาชีพ ซึ่งแตกต่างจากประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดียที่มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องผ่านการทดสอบทางวิชาชีพ

ตารางที่ 4.1.7 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติด้านวิชาที่ใช้ในการทดสอบทางวิชาชีพบัญชี
ระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

คุณสมบัติด้านวิชาที่ใช้ในการทดสอบทางวิชาชีพ	
ประเทศไทย	นักวิชาชีพด้านการทำบัญชี : ไม่ได้กำหนด นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชี : 6 วิชา ได้แก่ 1. วิชาการบัญชี 1 2. วิชาการบัญชี 2 3. วิชาการสอบบัญชี 1 4. วิชาการสอบบัญชี 2 5. วิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี 6. วิชาการสอบบัญชีที่ประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์
ประเทศสิงคโปร์	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : 4 วิชา ได้แก่ 1. วิชาเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชี 2. วิชาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางวิชาชีพบัญชี 3. วิชากฎหมายบริษัทของประเทศสิงคโปร์ 4. วิชาภาษีอากรและการบริหารจัดการภาษีอากรของประเทศสิงคโปร์
ประเทศอินเดีย	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : แบ่งออกเป็น 3 ระดับ รวม 18 วิชา ได้แก่ 1. การทดสอบทางวิชาชีพบัญชี ระดับ 1 ประกอบด้วย 4 วิชา - วิชาการบัญชีขั้นต้น - วิชาคณิตศาสตร์และสถิติ - วิชาเศรษฐศาสตร์ - วิชาบริหารธุรกิจ 2. การทดสอบทางวิชาชีพบัญชี ระดับ 2 ประกอบด้วย 6 วิชา - วิชาการบัญชี - วิชาสอบบัญชี - วิชากฎหมายธุรกิจ - วิชาการบัญชีต้นทุนและการจัดการทางการเงิน - วิชาภาษีอากร - วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 4.1.7 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติด้านวิชาที่ใช้ในการทดสอบทางวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

คุณสมบัติด้านวิชาที่ใช้ในการทดสอบทางวิชาชีพ	
ประเทศอินเดีย	3. การทดสอบทางวิชาชีพบัญชีขั้นสุดท้ายเพื่อเป็นนักวิชาชีพบัญชีรับอนุญาต ประกอบด้วย 8 วิชา - วิชาการบัญชีขั้นสูง - วิชาบัญชีบริหารและการวิเคราะห์ทางการเงิน - วิชาการสอบบัญชีขั้นสูง - วิชากฎหมายธุรกิจ - วิชาการจัดการต้นทุน - วิชาการจัดการสารสนเทศและระบบการควบคุม - วิชาภาษีอากรทางตรง - วิชาภาษีอากรทางอ้อม

จากตารางที่ 4.1.7 พบว่า คุณสมบัติด้านวิชาที่ใช้ในการทดสอบทางวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีต้องผ่านการทดสอบทั้งหมด 6 วิชา ได้แก่ วิชาการบัญชี 1 วิชาการบัญชี 2 วิชาการสอบบัญชี 1 วิชาการสอบบัญชี 2 วิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี และวิชาการสอบบัญชีที่ประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์

ประเทศสิงคโปร์ได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องผ่านการทดสอบทั้งหมด 4 วิชา ได้แก่ วิชาเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชี วิชาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางวิชาชีพบัญชี วิชากฎหมายบริษัทของประเทศสิงคโปร์ และวิชาภาษีอากรและการบริหารจัดการภาษีอากรของประเทศสิงคโปร์

ประเทศอินเดียได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องผ่านการทดสอบ 3 ระดับรวมทั้งหมด 18 วิชา ได้แก่ วิชาการบัญชีขั้นต้น วิชาคณิตศาสตร์และสถิติ วิชาเศรษฐศาสตร์ วิชาบริหารธุรกิจ วิชาการบัญชี วิชาสอบบัญชี วิชากฎหมายธุรกิจ วิชาการบัญชีต้นทุนและการจัดการทางการเงิน วิชาภาษีอากร วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ วิชาการบัญชีขั้นสูง วิชาบัญชีบริหารและการวิเคราะห์ทางการเงิน วิชาการสอบบัญชีขั้นสูง วิชากฎหมายธุรกิจ วิชาการจัดการต้นทุน วิชาการจัดการสารสนเทศและระบบการควบคุม วิชาภาษีอากรทางตรง และวิชาภาษีอากรทางอ้อม

จะเห็นได้ว่า วิชาที่ใช้ในการทดสอบทางวิชาชีพของประเทศไทยนั้นมีเพียงวิชาที่เกี่ยวกับการบัญชีและกฎหมายเท่านั้น แตกต่างจากประเทศสิงคโปร์ซึ่งมีวิชาเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชีด้วย ส่วนประเทศอินเดียมีวิชาที่อื่นที่นอกเหนือจากวิชาที่เกี่ยวกับการบัญชีและกฎหมายด้วย เช่น วิชาคณิตศาสตร์และสถิติ วิชาเศรษฐศาสตร์ วิชาบริหารธุรกิจ วิชาภาษีอากร และวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

ตารางที่ 4.1.8 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติด้านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

คุณสมบัติด้านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ	
ประเทศไทย	นักวิชาชีพด้านการทำบัญชี : ผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพอย่างน้อย 6 ชั่วโมงต่อปี และรวมแล้วต้องไม่ต่ำกว่า 27 ชั่วโมงต่อ 3 ปี โดยกิจกรรมที่ทำได้ต้องมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบัญชีไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชี : ผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพอย่างน้อย 12 ชั่วโมงต่อปี
ประเทศสิงคโปร์	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : ผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพอย่างน้อย 40 ชั่วโมงต่อปี
ประเทศอินเดีย	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน: ผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพตามหลักสูตร Post Qualification Courses เพื่อให้ได้รับการรับรองความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ดังต่อไปนี้ 1. ด้านการจัดการทางการบัญชี ทุกรอบ 2 ปีต้องผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพครบ 4 วิชา - วิชาการจัดการทางการบัญชี และการตัดสินใจ - วิชาการจัดการทางการเงิน - วิชาเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมและการจัดการทั่วไป - การจัดการระบบ 2. ด้านการจัดการองค์กร ทุกรอบ 2 ปี ต้องผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพครบ 4 วิชา - วิชาพฤติกรรมองค์กร และการวางแผน - วิชาการจัดการการควบคุม และการจัดการการตรวจสอบ

ตารางที่ 4.1.8 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติด้านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของ นักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

คุณสมบัติด้านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ	
ประเทศอินเดีย	- วิชาการจัดการการผลิต - วิชาการจัดการการตลาด 3. ด้านการจัดการภาษีอากร ทุกรอบ 2 ปี ต้องผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพครบ 4 วิชา - วิชาหลักการและการปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาษีอากร - วิชาภาษีอากรทางตรง 1 - วิชาภาษีอากรทางตรง 2 - วิชาภาษีอากรทางอ้อม

จากตารางที่ 4.1.8 พบว่า คุณสมบัติด้านการศึกษาต่อเนื่องทางวิชาชีพของนักวิชาชีพบัญชีนั้น ประเทศไทยได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีต้องผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพอย่างน้อย 6 ชั่วโมงต่อปี และรวมแล้วต้องไม่ต่ำกว่า 27 ชั่วโมงต่อ 3 ปี โดยกิจกรรมที่ทำต้องมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบัญชีไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง สำหรับนักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีต้องผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพอย่างน้อย 12 ชั่วโมงต่อปี ส่วนประเทศสิงคโปร์ได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพอย่างน้อย 40 ชั่วโมงต่อปี และประเทศอินเดียได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านต้องผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ 4 วิชาตามที่กำหนด ทุกรอบ 2 ปี

จะเห็นได้ว่า นักวิชาชีพบัญชีของประเทศไทยมีการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพน้อยที่สุด และนักวิชาชีพบัญชีของประเทศสิงคโปร์มีการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพมากที่สุด ส่วนนักวิชาชีพบัญชีของประเทศอินเดียนั้นต้องผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพในวิชาที่เกี่ยวกับการจัดการและวิชาที่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ด้วย

โดยสรุปการเปรียบเทียบคุณสมบัติของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย พบว่า นักวิชาชีพบัญชีของประเทศไทยมีอายุน้อยกว่า อาจเนื่องมาจากนักวิชาชีพบัญชีของประเทศไทยมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ไม่ต้องผ่านการฝึกหัดงาน ไม่ต้องผ่านการทดสอบทางวิชาชีพ และมีการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพน้อยกว่า ส่วนนักวิชาชีพบัญชีของประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดียนั้นมีอายุมากกว่า อาจเพราะนักวิชาชีพของทั้ง 2

ประเทศต้องผ่านการฝึกหัดงาน ผ่านการทดสอบทางวิชาชีพในวิชาที่นอกเหนือจากวิชาเกี่ยวกับการ บัญชีและกฎหมาย และมีการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพมากกว่า

4.2 การเปรียบเทียบการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชี

การควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพที่ใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบ ได้แก่ องค์การควบคุมนักวิชาชีพบัญชีและบทบาทหน้าที่ที่มีต่อนักวิชาชีพบัญชี ข้อบังคับและกฎระเบียบที่ ใช้ควบคุมนักวิชาชีพบัญชี การเป็นสมาชิกขององค์กรทางวิชาชีพบัญชี และการควบคุมนักวิชาชีพ บัญชี ดังแสดงรายละเอียดในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2.1 แสดงการเปรียบเทียบการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชี ด้านองค์การควบคุมนักวิชาชีพบัญชีและบทบาทหน้าที่ที่มีต่อนักวิชาชีพบัญชี ระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

ด้านองค์การควบคุมนักวิชาชีพบัญชีและบทบาทหน้าที่	
ประเทศไทย	1. สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ - กำหนดมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี และจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชี - รับขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพบัญชี ออกใบอนุญาต พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี - รับรองวุฒิการศึกษาสาขาวิชาการบัญชี หลักสูตรการฝึกอบรม และการศึกษาต่อเนื่องของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี 2. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ - พัฒนาความรู้ สร้างจริยธรรมของผู้ทำบัญชี ผู้สอบบัญชี และพัฒนาสำนักงานบัญชีให้มีคุณภาพมาตรฐานในการบริการ และปฏิบัติตามกฎหมาย - สร้างความเข้มแข็งของสภาวิชาชีพบัญชีในการพัฒนาระบบบัญชีไทย 3. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ - กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชี และขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สอบบัญชีของนิติบุคคลตามพระ บัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

ตารางที่ 4.2.1 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพ บัญชี ด้านองค์กรควบคุมนักวิชาชีพบัญชีและบทบาทหน้าที่ที่มีต่อนักวิชาชีพ บัญชี ระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

ด้านองค์กรควบคุมนักวิชาชีพบัญชีและบทบาทหน้าที่	
ประเทศสิงคโปร์	1. สถาบันนักวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศไทย มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ - ดำรงไว้ซึ่งมาตรฐานทางวิชาชีพของสมาชิก - สนับสนุนให้เกิดความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมของวิชาชีพบัญชี - ส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี และองค์กรวิชาชีพบัญชี - กำหนดหลักสูตร และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพบัญชีแก่สมาชิก 2. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ - กำหนดกฎระเบียบ และกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์
ประเทศอินเดีย	1. สถาบันนักวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศอินเดีย มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ - กำหนดหลักสูตรเกี่ยวกับการบัญชี และจัดการฝึกอบรม - ออก ปฎิเสธการออก ระวัง หรือเพิกถอนใบอนุญาตของนักวิชาชีพบัญชีรับอนุญาต - ควบคุมดูแลคุณภาพการให้บริการทางวิชาชีพบัญชี 2. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาบริษัท มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ - ตรวจสอบคุณสมบัติและควบคุมการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีที่ปฏิบัติงานในบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ 3. สำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์อินเดีย มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ - กำหนดกฎระเบียบ และกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อินเดีย

จากตารางที่ 4.2.1 พบว่า การควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชีด้าน องค์กรควบคุมนักวิชาชีพบัญชีและบทบาทหน้าที่ที่มีต่อนักวิชาชีพบัญชีนั้น ประเทศไทยมีสภา วิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ซึ่งทำหน้าที่ในการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีและ นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ซึ่งทำหน้าที่ในการกำหนด คุณสมบัติและควบคุมการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพด้านการทำบัญชี และสำนักงานคณะกรรมการ กำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ซึ่งทำหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ

ในการให้ความเห็นชอบนักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีของนิติบุคคลในตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของนักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีของนิติบุคคลในตลาดหลักทรัพย์ด้วย

ประเทศสิงคโปร์มีสถาบันนักวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศสิงคโปร์ เป็นองค์กรทางวิชาชีพบัญชีซึ่งทำหน้าที่ในการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีและนักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน และมีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศสิงคโปร์ ซึ่งทำหน้าที่ในการกำหนดกฎระเบียบสำหรับนิติบุคคลในตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์ และกำกับดูแลให้นิติบุคคลในตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์ปฏิบัติตาม อันเป็นการสนับสนุนให้การเปิดเผยข้อมูลและการกำกับดูแลที่ดีของนิติบุคคลในตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์มีมาตรฐานอยู่ในระดับสูง

ประเทศอินเดียมีสถาบันนักวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศอินเดีย ซึ่งทำหน้าที่ในการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีและนักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน สำนักงานคณะกรรมการกฎหมายบริษัท ซึ่งทำหน้าที่ในการตรวจสอบคุณสมบัติและควบคุมการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีที่ปฏิบัติงานในบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และมีสำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์อินเดีย ซึ่งทำหน้าที่ในการกำหนดกฎระเบียบสำหรับนิติบุคคลในตลาดหลักทรัพย์ และกำกับดูแลให้นิติบุคคลดังกล่าวปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อรักษาผลประโยชน์ทุกด้านของผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อินเดีย โดยเฉพาะด้านความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงินในรายงานทางการเงินของนิติบุคคลในตลาดหลักทรัพย์

จะเห็นได้ว่า ทั้งประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย มีองค์กรควบคุมนักวิชาชีพบัญชีที่มีบทบาทหน้าที่ในการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน ทั้งที่ปฏิบัติงานในบริษัทที่จดทะเบียนและไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ตารางที่ 4.2.2 แสดงการเปรียบเทียบการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชี ด้านข้อบังคับและกฎระเบียบที่ใช้ควบคุมนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

ด้านข้อบังคับและกฎระเบียบที่ใช้ควบคุมนักวิชาชีพบัญชี	
ประเทศไทย	1. พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 2. พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 3. พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535
ประเทศสิงคโปร์	1. พระราชบัญญัตินักวิชาชีพบัญชี ค.ศ. 2004 2. กฎระเบียบสำหรับนักวิชาชีพบัญชี ค.ศ. 2004 3. กฎระเบียบสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์
ประเทศอินเดีย	1. พระราชบัญญัตินักวิชาชีพบัญชีรับอนุญาต ค.ศ. 1949 2. พระราชบัญญัตินักวิชาชีพบัญชีรับอนุญาต (แก้ไขเพิ่มเติม) ค.ศ. 2006 3. พระราชบัญญัติบริษัท ค.ศ. 1956 4. พระราชบัญญัติบริษัท (แก้ไขเพิ่มเติม) ค.ศ. 2006 5. กฎระเบียบของคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์อินเดีย ค.ศ. 1993

จากตารางที่ 4.2.2 พบว่า การควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชีด้าน ข้อบังคับและกฎระเบียบที่ใช้ควบคุมนักวิชาชีพบัญชะนั้น ประเทศไทยมีข้อบังคับและกฎระเบียบ ที่สำคัญสำหรับนักวิชาชีพบัญชี 3 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 และพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

ประเทศสิงคโปร์มีข้อบังคับและกฎระเบียบที่สำคัญสำหรับนักวิชาชีพบัญชี 3 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัตินักวิชาชีพบัญชี ค.ศ. 2004 กฎระเบียบสำหรับนักวิชาชีพบัญชี ค.ศ. 2004 และ กฎระเบียบสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์

ประเทศอินเดียมีข้อบังคับและกฎระเบียบที่สำคัญสำหรับนักวิชาชีพบัญชี 5 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัตินักวิชาชีพบัญชีรับอนุญาต ค.ศ. 1949 พระราชบัญญัตินักวิชาชีพบัญชีรับอนุญาต (แก้ไขเพิ่มเติม) ค.ศ. 2006 พระราชบัญญัติบริษัท ค.ศ. 1956 พระราชบัญญัติบริษัท (แก้ไขเพิ่มเติม) ค.ศ. 2006 และกฎระเบียบของคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์อินเดีย ค.ศ. 1993

จะเห็นได้ว่า ทั้งประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย มีข้อบังคับและกฎระเบียบที่ใช้ควบคุมนักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน ทั้งที่ปฏิบัติงานในบริษัทที่จดทะเบียนและไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ตารางที่ 4.2.3 แสดงการเปรียบเทียบการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชีด้านการเป็นสมาชิกขององค์กรทางวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย

ด้านการเป็นสมาชิกขององค์กรทางวิชาชีพบัญชี	
ประเทศไทย	นักวิชาชีพด้านการทำบัญชี : - เป็นสมาชิกสามัญ สมาชิกวิสามัญ หรือสมาชิกสมทบของสภาวิชาชีพบัญชี หรือ - เป็นผู้ขอขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี
	นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชี : - เป็นสมาชิกสามัญ หรือวิสามัญของสภาวิชาชีพบัญชี
ประเทศสิงคโปร์	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : - เป็นสมาชิกของสถาบันนักวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศไทย
ประเทศอินเดีย	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : - เป็นสมาชิกของสถาบันนักวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศอินเดีย

จากตารางที่ 4.2.3 พบว่า การควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชีด้านการเป็นสมาชิกขององค์กรทางวิชาชีพบัญชานั้น ประเทศไทยได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชีต้องเป็นสมาชิกสามัญ วิสามัญ หรือสมทบของสภาวิชาชีพบัญชี หรือต้องเป็นผู้ขอขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชีต้องเป็นสมาชิกสามัญหรือวิสามัญของสภาวิชาชีพบัญชี สำหรับประเทศสิงคโปร์ได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องเป็นสมาชิกของสถาบันนักวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศไทย และประเทศอินเดียได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องเป็นสมาชิกของสถาบันนักวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศอินเดีย

จะเห็นได้ว่า นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีของประเทศไทยสามารถปฏิบัติงานได้โดยไม่ต้องเป็นสมาชิกขององค์กรทางวิชาชีพบัญชี แต่ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดียกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องเป็นสมาชิกขององค์กรทางวิชาชีพบัญชี

ตารางที่ 4.2.4 แสดงการเปรียบเทียบการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชี ด้านข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และ ประเทศอินเดีย

ด้านข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชี	
ประเทศไทย	นักวิชาชีพด้านการทำบัญชี : 1. ต้องเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี หรือขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี 2. ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด 3. ต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ 4. นิติบุคคลซึ่งให้บริการด้านการทำบัญชี ต้องจดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพบัญชี โดยมีหลักประกันความรับผิดชอบต่อบุคคลที่ 3
	นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชี : 1. นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีของนิติบุคคลทั่วไป - ต้องเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี - ต้องเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือเป็นการกระทำการตามกฎหมาย - ต้องไม่ถูกพักใช้หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต - ต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี - ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสอบบัญชีจะสิ้นสุดลง เมื่อผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (1) ตาย (2) พ้นจากการเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชี (3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (4) ถูกเพิกถอนใบอนุญาตเนื่องจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณ (5) ไม่ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและไม่ได้รับการผ่อนผันตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีกำหนด (6) ไม่เข้ารับการอบรมตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด - นิติบุคคลซึ่งให้บริการด้านการสอบบัญชี ต้องจดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพบัญชี โดยมีหลักประกันความรับผิดชอบต่อบุคคลที่ 3

ตารางที่ 4.2.4 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพ บัญชี ด้านข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศ สิงคโปร์และ ประเทศอินเดีย

ด้านข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชี	
ประเทศไทย	2. นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีของนิติบุคคลในตลาดหลักทรัพย์ - ต้องเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี - ต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพตามที่กำหนดใน ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี - ต้องถูกยกเลิกความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เมื่อผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนั้น (1) ปฏิบัติงานครบ 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบ (2) แจกเป็นหนังสือเพื่อขอยุติการปฏิบัติงาน (3) แสดงความเห็นในการสอบบัญชีของนิติบุคคลที่ได้รับความ เห็นชอบ โดยไม่ได้ปฏิบัติงานสอบบัญชีจริงติดต่อกันเกิน 2 ปี - หากผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบไม่สามารถดำรงคุณสมบัติของ ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบไว้ได้ หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การ ปฏิบัติหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ อาจดำเนินการดังนี้ (1) สั่งให้ผู้สอบบัญชานั้นกระทำ หรือคว่นการกระทำ (2) สั่งพักหรือเพิกถอนการให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชานั้น ในกรณี (2.1) ไม่สามารถดำรงคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีที่ได้รับความ เห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (2.2) ปฏิบัติงานสอบบัญชีบกพร่อง หรือมีพฤติกรรมไม่ เหมาะสม หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ (2.3) ไม่ดำเนินการตามคำสั่งของสำนักงานคณะกรรมการกำกับ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ตาม (1)

ตารางที่ 4.2.4 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพ บัญชี ด้านข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศ สิงคโปร์และ ประเทศอินเดีย

ด้านข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชี	
ประเทศสิงคโปร์	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : 1. ต้องเป็นสมาชิกของสถาบันนักวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศไทย 2. ต้องรายงานการเปลี่ยนแปลงข้อมูลในทะเบียนนักวิชาชีพบัญชี ต่อ คณะกรรมการกำกับดูแล ภายใน 30 วันนับจากวันที่มีการเปลี่ยนแปลง หาก ไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ต้องถูกปรับไม่เกิน 1,000 \$ 3. ต้องถูกเพิกถอนใบอนุญาต กรณีนักวิชาชีพบัญชีนั้น - เสียชีวิต - ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ เนื่องจากความบกพร่องทางร่างกาย หรือจิต - ถูกตัดสินให้ล้มละลาย - ไม่ต่อใบอนุญาตโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ภายใน 1 เดือน - ถูกยกเลิกการขึ้นทะเบียน เนื่องจากคณะกรรมการกำกับดูแล พิจารณาแล้วว่านักวิชาชีพบัญชีนั้น (1) ได้รับการขึ้นทะเบียน โดยการทุจริต หรือประพฤตินิชอบ (2) ขาดคุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพบัญชี (3) ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของนักวิชาชีพบัญชีได้อีกต่อไป แล้วว่าสำนักงานบัญชีนั้น (1) ได้รับการขึ้นทะเบียน โดยการทุจริตหรือประพฤตินิชอบ (2) ยุติการให้บริการทางวิชาชีพบัญชีในประเทศสิงคโปร์แล้ว (3) อยู่ในสถานะที่ไม่สามารถให้บริการทางวิชาชีพบัญชีได้อีกต่อไป

ตารางที่ 4.2.4 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพ บัญชี ด้านข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศ สิงคโปร์และ ประเทศอินเดีย

ด้านข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชี	
ประเทศอินเดีย	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : 1. ต้องเป็นสมาชิกของสถาบันนักวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศไทย 2. ต้องถูกเพิกถอนใบอนุญาต หากนักวิชาชีพบัญชีนั้น - เสียชีวิต - ไม่ชำระค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ - ถูกดำเนินคดีในขณะที่เป็นนักวิชาชีพบัญชีรับอนุญาต - ถูกศาลตัดสินให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ - ไม่ยอมให้ข้อมูลตามที่ได้รับการร้องขอตามกฎหมาย - ไม่ได้เป็นสมาชิกของสถาบันนักวิชาชีพบัญชี แต่กระทำการโดยแอบอ้างว่าตนเป็นสมาชิกของสถาบันนักวิชาชีพบัญชี - สมักครใจยุติการเป็นนักวิชาชีพบัญชี - ถูกร้องเรียนจากนักวิชาชีพบัญชีอื่นว่าประพฤติตนไม่เหมาะสม และได้รับการตัดสินจากศาลสูงแล้วว่าประพฤติตนไม่เหมาะสมจริง

จากตารางที่ 4.2.4 พบว่า การควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชีด้านการควบคุมนักวิชาชีพบัญชีนั้น ประเทศไทยได้กำหนดให้นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีต้องเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี หรือขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี และนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการให้บริการด้านการทำบัญชีต้องจัดให้มีหลักประกันเพื่อประกันความรับผิดชอบต่อบุคคลที่ 3 สำหรับนักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีของนิติบุคคลทั่วไปต้องเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี ต้องได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชี และต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะสิ้นสุดลง เมื่อผู้รับใบอนุญาตนั้นตาย พ้นจากการเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชี ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ถูกเพิกถอนใบอนุญาตเนื่องจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณ ไม่ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและไม่ได้รับการผ่อนผันตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีกำหนด หรือไม่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนดให้ครบถ้วน นิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการให้บริการด้านการสอบบัญชีต้องจดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพและมีหลักประกันเพื่อประกันความรับผิดชอบต่อบุคคลที่ 3

ตามประเภท จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง สำหรับนักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีของนิติบุคคลในตลาดหลักทรัพย์ต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับนักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีของนิติบุคคลทั่วไป รวมทั้งต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งความเห็นชอบดังกล่าวจะสิ้นสุดลงเมื่อระยะเวลาครบ 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบ ผู้สอบบัญชีได้แจ้งเป็นหนังสือเพื่อขอยุติการปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชี ผู้สอบบัญชื่อนั้นลงลายมือชื่อเพื่อแสดงความเห็นในการสอบบัญชีของนิติบุคคลในตลาดหลักทรัพย์ติดต่อกันเกิน 2 ปีโดยมิได้ปฏิบัติงานสอบบัญชีในนิติบุคคลนั้นจริง หรือไม่ สามารถดำรงคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้

ประเทศสิงคโปร์กำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องเป็นสมาชิกของสถาบันนักวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศสิงคโปร์ ต้องรายงานการเปลี่ยนแปลงชื่อ หรือข้อมูลอื่นในทะเบียนนักวิชาชีพบัญชีต่อคณะกรรมการกำกับดูแลภายใน 30 วันนับจากวันที่มีการเปลี่ยนแปลง หากไม่ปฏิบัติตาม โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ต้องถูกปรับไม่เกิน 1,000 \$ และต้องถูกเพิกถอนใบอนุญาต หากนักวิชาชีพบัญชื่อนั้น เสียชีวิต ไม่สามารถปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชีได้ เนื่องจากความบกพร่องทางร่างกาย หรือทางจิต ถูกตัดสินให้ล้มละลาย ไม่สามารถต่อใบอนุญาตได้โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ภายใน 1 เดือน หรือถูกยกเลิกการขึ้นทะเบียนเนื่องจากคณะกรรมการกำกับดูแลพิจารณาแล้วว่าได้รับการขึ้นทะเบียน โดยการทุจริต หรือประพฤติมิชอบ ขาดคุณสมบัติของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพบัญชี หรืออยู่ในสถานะที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของนักวิชาชีพบัญชีได้อีกต่อไป สำหรับสำนักงานบัญชีต้องถูกยกเลิกการขึ้นทะเบียน เมื่อคณะกรรมการกำกับดูแลพิจารณาแล้วว่าได้รับการขึ้นทะเบียน โดยการทุจริต หรือประพฤติมิชอบ ได้ยุติการให้บริการทางวิชาชีพบัญชีในประเทศสิงคโปร์แล้ว หรืออยู่ในสถานะที่ไม่สามารถให้บริการทางวิชาชีพบัญชีได้อีกต่อไป

ประเทศอินเดียได้กำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องเป็นสมาชิกของสถาบันนักวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศอินเดียต้องถูกเพิกถอนใบอนุญาต หากเสียชีวิต ไม่ชำระค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ ถูกดำเนินคดีในขณะที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพบัญชีรับอนุญาต ถูกศาลตัดสินให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ ไม่ยอมให้ข้อมูลตามที่ถูกร้องขอตามกฎหมาย ข้อบังคับ หรือกฎหมายสำหรับนักวิชาชีพบัญชี กระทำการแอบอ้างเป็นสมาชิกสถาบันนักวิชาชีพบัญชีสมัครใจหยุดการเป็นนักวิชาชีพบัญชี หรือถูกร้องเรียนจากนักวิชาชีพบัญชีอื่นว่าประพฤติตนไม่เหมาะสม และได้รับการตัดสินจากศาลสูง แล้วว่านักวิชาชีพบัญชื่อนั้นประพฤติตนไม่เหมาะสมจริง

จะเห็นได้ว่า ทั้งประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย ได้มีการกำหนดให้มีการควบคุมนักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน ทั้งที่ปฏิบัติงานในบริษัทที่จดทะเบียนและไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

โดยสรุปการเปรียบเทียบการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย พบว่า การควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพด้านการทำบัญชีของประเทศไทยแตกต่างจากประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย กล่าวคือ นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีของประเทศไทยสามารถปฏิบัติงานได้โดยไม่ต้องเป็นสมาชิกขององค์กรทางวิชาชีพบัญชี ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้การควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพด้านการทำบัญชีของประเทศไทยทำได้ยากกว่าประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย เนื่องจากทั้งประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดียได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องเป็นสมาชิกขององค์กรทางวิชาชีพบัญชี

4.3 การเปรียบเทียบจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชี

จรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชีถือเป็นเรื่องสำคัญในการประกอบวิชาชีพบัญชีในปัจจุบัน เนื่องจากจรรยาบรรณของวิชาชีพบัญชีเป็นข้อกำหนดความประพฤติ หรือวิธีปฏิบัติงานที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทุกคนต้องยึดถือ เพื่อดำรงไว้ซึ่งความเป็นมืออาชีพ และเสริมสร้างเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับแก่ผู้รับบริการทางวิชาชีพที่จะเชื่อถือและไว้วางใจในผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งทั้งประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดียนั้น มีรายละเอียดเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงการเปรียบเทียบจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย

จรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชี	
ประเทศไทย	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : 1. มีความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต 2. มีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน 3. มีความรับผิดชอบต่องู้รับบริการและการรักษาความลับ 4. มีความรับผิดชอบต่องู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือนุคคลหรือนิตินุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย

จรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชี	
ประเทศสิงคโปร์	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : 1. ความเป็นอิสระ ในเรื่องดังต่อไปนี้ - ผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ - ครอบครัวและความสัมพันธ์ส่วนตัว - การได้รับการว่าจ้างจากกิจการที่เข้าทำการตรวจสอบ - การให้บริการอื่น ๆ แก่ลูกค้าก่อนการเข้าทำการตรวจสอบ - การมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดทางธุรกิจกับลูกค้า - การจัดทำบัญชีและงบการเงินของบริษัทมหาชนจำกัด - การจัดทำบัญชีและงบการเงินของบริษัทเอกชน - การให้บริการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญพิเศษ - การให้บริการสรรหาพนักงาน - การให้บริการทางการเงินแก่กิจการของลูกค้า - การให้บริการทางด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบอื่น ๆ แก่กิจการของลูกค้า - การให้บริการตรวจสอบภายในแก่กิจการของลูกค้า - ค่าธรรมเนียม - ค่าธรรมเนียมเกินกำหนด - ค่าธรรมเนียมที่อาจเกิดขึ้น - ของกำนัลและการรับรอง - การมีอคติความ หรือการฟ้องร้อง 2. การปฏิบัติตามแนวทางในการปฏิบัติงาน 3. การโฆษณาประชาสัมพันธ์ 4. ค่าธรรมเนียม 5. การรักษาความลับ 6. การเปลี่ยนการแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ 7. การอ้างอิง 8. บทสรุปความก้าวหน้าในการดำเนินงานของกิจการ และเอกสารประกอบ

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย

จรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชี	
ประเทศอินเดีย	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : 1. ความเป็นอิสระ ในเรื่องดังต่อไปนี้ - การเป็นหุ้นส่วนทางธุรกิจกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ นักวิชาชีพบัญชีรับอนุญาต - ค่าธรรมเนียม - การรับทำงานในธุรกิจ หรือประกอบอาชีพอื่น - การแสดงความเห็นต่องบการเงินของกิจการที่ตนมีผลประโยชน์ 2. การปฏิบัติตามแนวทางในการปฏิบัติงาน 3. ค่าธรรมเนียม 4. การโฆษณาประชาสัมพันธ์ 5. การรักษาความลับ 6. การเปลี่ยนการแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ

จากตารางที่ 4.3 พบว่า จรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชีนั้น ประเทศไทยได้มีการกำหนดให้ นักวิชาชีพบัญชีต้องมีจรรยาบรรณอันประกอบด้วย การมีความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต การมีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน การมีความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ รวมทั้งการมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้

ประเทศสิงคโปร์ได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีต้องมีจรรยาบรรณอันประกอบด้วย ความเป็นอิสระ การปฏิบัติตามแนวทางในการปฏิบัติงาน การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ค่าธรรมเนียม การรักษาความลับ การเปลี่ยนการแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ การอ้างอิง และ บทสรุปความก้าวหน้าในการดำเนินงานของกิจการ และเอกสารประกอบอื่น

ประเทศอินเดียได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีต้องมีจรรยาบรรณอันประกอบด้วย ความเป็นอิสระ การปฏิบัติตามแนวทางในการปฏิบัติงาน การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ค่าธรรมเนียม การรักษาความลับ และการเปลี่ยนการแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ

จะเห็นได้ว่า ทั้ง 3 ประเทศมีการกำหนดจรรยาบรรณของนักวิชาชีพไว้ครอบคลุมทั้ง 4 หมวด อันได้แก่ การมีความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต การมีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน การมีความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ และการรักษาความลับ รวมทั้งการมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่ให้ แต่ประเทศไทยไม่มีการกำหนดรายละเอียดของจรรยาบรรณไว้ ประเทศอินเดียมีการกำหนดรายละเอียดของจรรยาบรรณไว้มากพอสมควร ส่วนประเทศสิงคโปร์มีการกำหนดรายละเอียดของจรรยาบรรณไว้มากที่สุด โดยเฉพาะหมวดการมีความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต มีการกำหนดรายละเอียดครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ เช่น ครอบครัวยุติธรรมและความสัมพันธ์ส่วนตัว ค่าธรรมเนียม ของกำนัลและการรับรอง เป็นต้น

โดยสรุปการเปรียบเทียบจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย พบว่า ประเทศไทยไม่มีการกำหนดรายละเอียดของจรรยาบรรณไว้ ประเทศอินเดียมีการกำหนดรายละเอียดของจรรยาบรรณไว้มากพอสมควร ส่วนประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศที่มีอันดับการกำกับดูแลที่ดีสูงสุดในเอเชีย นั้น มีการกำหนดรายละเอียดของจรรยาบรรณไว้มากที่สุด

4.4 การเปรียบเทียบบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชี

ในด้านบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชี ผู้ศึกษาได้ทำการเปรียบเทียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงการเปรียบเทียบบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

บทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชี	
ประเทศไทย	นักวิชาชีพด้านการทำบัญชี : 1. โทษของการประพฤติผิดจรรยาบรรณ - ตักเตือนเป็นหนังสือ - ภาคทัณฑ์ - พักใช้ใบอนุญาต พักการขึ้นทะเบียน หรือห้ามประกอบวิชาชีพไม่เกิน 3 ปี - เพิกถอนใบอนุญาต เพิกถอนการขึ้นทะเบียน หรือสั่งให้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี 2. โทษของการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของนักวิชาชีพบัญชี หากผู้ใดประกอบวิชาชีพทำบัญชีโดย - ไม่มีใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ - ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี หรือไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ - อยู่ในระหว่างถูกลงโทษประพฤติผิดจรรยาบรรณตามมาตรา 49 (3) หรือ (4) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ - ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการจรรยาบรรณมาตรา 53 วรรคห้า หรือคำสั่งของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีมาตรา 61 (2) หรือ (3) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

บทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชี	
ประเทศไทย	นักวิชาชีพด้านการทำบัญชี : - เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล หุ้่นส่วนผู้จัดการ ผู้แทนนิติบุคคล หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนด เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น - เป็นนิติบุคคล แต่ไม่ได้จดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพตามเงื่อนไขที่กำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 300,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาทจนกว่าจะดำเนินการจดทะเบียนให้ถูกต้อง นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชี : 1. โทษของการประพฤติผิดจรรยาบรรณ - เหมือนนักวิชาชีพด้านการทำบัญชี 2. โทษของการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของนักวิชาชีพบัญชี หากผู้ใดประกอบวิชาชีพสอบบัญชีโดย - ไม่มีใบรับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ - อยู่ในระหว่างถูกลงโทษประพฤติผิดจรรยาบรรณตามมาตรา 49 (3) หรือ (4) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ - ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการจรรยาบรรณมาตรา 53 วรรคห้า หรือคำสั่งของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีมาตรา 61 (2) หรือ (3) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ - ลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชี รับรองเอกสาร หรือแสดงความเห็นในฐานะผู้สอบบัญชี แต่ไม่ได้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือไม่ได้กระทำการในอำนาจหน้าที่ทางราชการ หรืออยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

บทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชี	
ประเทศไทย	นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชี : - เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล หุ้่นส่วนผู้จัดการ ผู้แทนนิติบุคคล หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น - นิติบุคคลใดประกอบกิจการให้บริการด้านการสอบบัญชี แต่ไม่ได้จดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพตามเงื่อนไขที่กำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 300,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาทจนกว่าจะดำเนินการจดทะเบียนให้ถูกต้อง
ประเทศสิงคโปร์	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : โทษของการประพฤติผิดจรรยาบรรณและการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของนักวิชาชีพบัญชี มีดังนี้ 1. ถูกพักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบัญชี 2. ถูกสั่งระงับการปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชีเป็นระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี 3. ถูกสั่งให้จำกัดขอบเขตการปฏิบัติงานเฉพาะในรูปแบบ หรือวิธีการปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการกำกับดูแลเห็นสมควรเท่านั้น ไม่เกิน 2 ปี 4. ถูกปรับไม่เกิน 10,000 \$ 5. ได้รับหนังสือตักเตือน 6. ถูกสั่งให้กระทำการตามที่คณะกรรมการกำกับดูแลเห็นสมควรเท่านั้น 7. มีคำสั่งอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับแต่ละกรณี 8. ถูกสั่งให้นักวิชาชีพบัญชีจ่ายเงินค่าเสียหายต่าง ๆ รวมทั้งภาษีอากรที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานผิดพลาดตามที่ศาลสูงสุดตัดสิน 9. หากนักวิชาชีพบัญชีไม่ปฏิบัติตามบทลงโทษในข้อ 3. 4. และ6. ต้องได้รับโทษ ดังนี้ - ถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบัญชี

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

บทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชี	
ประเทศสิงคโปร์	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : - ถูกสั่งระงับการปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชีเป็นระยะเวลาไม่เกิน 12 เดือน 10. การบังคับใช้บทลงโทษข้างต้นจะสิ้นสุดลง เมื่อ - การตัดสินลงโทษนั้นหมดอายุแล้วเกินกว่า 1 เดือนนับจากวันที่แจ้งให้นักวิชาชีพบัญชีรับทราบ - คดีได้รับการอุทธรณ์จากศาลสูงสุด
ประเทศอินเดีย	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : โทษของการประพฤติผิดจรรยาบรรณและการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของนักวิชาชีพบัญชี มีดังนี้ 1. หากผู้ที่ไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบัญชีกระทำการแอบอ้างเป็นสมาชิกของสถาบันนักวิชาชีพบัญชี หรือแอบอ้างชื่อของคณะกรรมการสถาบัน โดยใช้ชื่อ หรือตราสัญลักษณ์ของสถาบันในที่สาธารณะ ต้องได้รับโทษดังนี้ - ถูกปรับตั้งแต่ 1,000 รูปี แต่ไม่เกิน 5,000 รูปี หรือ - จำคุกไม่เกิน 6 ปี หรือ - ทั้งจำทั้งปรับ 2. หากสำนักงานบัญชีให้บริการด้านวิชาชีพบัญชีในประเทศอินเดียโดยไม่ได้รับอนุญาตจากสถาบันนักวิชาชีพบัญชี ต้องได้รับโทษดังนี้ - สำหรับสำนักงานบัญชีจะถูกปรับตั้งแต่ 1,000 รูปี แต่ไม่เกิน 5,000 รูปี - สำหรับหุ้นส่วน ผู้บริหาร เลขานุการ หรือพนักงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้บริการวิชาชีพบัญชีนั้นจะถูกดำเนินการดังนี้ (1) ถูกปรับตั้งแต่ 1,000 รูปี แต่ไม่เกิน 5,000 รูปี หรือ (2) จำคุกไม่เกิน 6 ปี หรือ (3) ทั้งจำทั้งปรับ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย

บทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชี	
ประเทศอินเดีย	นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน : 3. หากนักวิชาชีพบัญชี หรือสำนักงานบัญชีที่ขาดคุณสมบัติในการเป็นนักวิชาชีพบัญชีรับอนุญาต แต่ได้กระทำการลงลายมือชื่อรับรองงบการเงิน หรือแสดงความเห็นต่องบการเงิน ต้องได้รับโทษดังนี้ - ถูกปรับตั้งแต่ 1,000 รูปี แต่ไม่เกิน 5,000 รูปี หรือ - จำคุกไม่เกิน 6 ปี หรือ - ทั้งจำทั้งปรับ 4. หากนักวิชาชีพบัญชีประพฤติตนไม่เหมาะสม ต้องถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบัญชี

จากตารางที่ 4.4 พบว่า บทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชีนั้น ประเทศไทยได้มีการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชีที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณต้องได้รับโทษโดยการถูกตัดเตือนเป็นหนังสือ ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต พักการขึ้นทะเบียน หรือห้ามการประกอบวิชาชีพด้านที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณโดยมีกำหนดเวลาไม่เกิน 3 ปี เพิกถอนใบอนุญาต เพิกถอนการขึ้นทะเบียนหรือสั่งให้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี หากประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชีโดยไม่มีใบอนุญาตต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชีโดยไม่ได้เป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี หรือไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากนักวิชาชีพด้านการทำบัญชีใดถูกลงโทษเนื่องจากประพฤติผิดจรรยาบรรณทำการประกอบวิชาชีพบัญชีในระหว่างนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการจรรยาบรรณตามมาตรา 53 วรรคห้า หรือคำสั่งของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีตามมาตรา 61 (2) หรือ (3) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้แทนนิติบุคคล หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น นอกจากนี้นิติบุคคลซึ่งประกอบ

กิจการให้บริการด้านการทำบัญชี ต้องจดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพตามเงื่อนไข หากไม่ได้จดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 300,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง สำหรับนักวิชาชีพบัญชีด้านการสอบบัญชีที่ประพฤติผิดต้องได้รับโทษเพิ่มเติมจากโทษของนักวิชาชีพด้านการทำบัญชี ในกรณีที่ลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชี รับรองเอกสารหรือแสดงความเห็นในฐานะผู้สอบบัญชี โดยที่ตนไม่ได้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือเป็นการกระทำในอำนาจหน้าที่ทางราชการต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ รวมทั้งนิโทษบุคคลซึ่งให้บริการด้านการสอบบัญชีที่ไม่ได้จดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพบัญชีตามเงื่อนไขที่กำหนดต้องได้รับโทษปรับไม่เกิน 300,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

ประเทศสิงคโปร์ได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณและไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของนักวิชาชีพบัญชีต้องถูกพักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบัญชี หรือถูกสั่งระงับการปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชีเป็นระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี หรือถูกสั่งให้จำกัดขอบเขตการปฏิบัติงานเฉพาะในรูปแบบ หรือวิธีการปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการกำกับดูแล เห็นสมควรเท่านั้นเป็นระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี หรือถูกปรับไม่เกิน 10,000 \$ หรือได้รับหนังสือตักเตือน หรือถูกสั่งให้กระทำการตามที่คณะกรรมการกำกับดูแลเห็นสมควรเท่านั้น หรือถูกสั่งให้จ่ายเงินค่าเสียหายต่าง ๆ รวมทั้งภาษีอากรที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานผิดพลาดตามที่ศาลสูงสุดตัดสิน หรือมีคำสั่งอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับแต่ละกรณี

ประเทศอินเดียได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณและไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของนักวิชาชีพบัญชีต้องถูกปรับตั้งแต่ 1,000 รูปี แต่ไม่เกิน 5,000 รูปี หรือจำคุกไม่เกิน 6 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบัญชี

จะเห็นว่า ทั้ง 3 ประเทศมีการกำหนดบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน ซึ่งครอบคลุมทั้งโทษของการประพฤติผิดจรรยาบรรณ และโทษของการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของนักวิชาชีพบัญชี

4.5 การเปรียบเทียบกับข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC

การเปรียบเทียบข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย กับข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC นั้น ผู้ศึกษาได้ทำการเปรียบเทียบใน 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. คุณสมบัติของนักวิชาชีพบัญชี

ผู้ศึกษาได้ทำการเปรียบเทียบคุณสมบัติของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย กับข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC ดังแสดงรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5.1 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย กับข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC

คุณสมบัติของนักวิชาชีพบัญชี	IFAC	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศอินเดีย
1. วุฒิการศึกษา				
- นักวิชาชีพด้านการทำบัญชี	ปริญญาตรี	อนุปริญญาและปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี
- นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชี	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี
2. ประสบการณ์การฝึกหัดงาน				
- นักวิชาชีพด้านการทำบัญชี	3 ปี	ไม่มี	3 ปี	3 ปี
- นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชี	3 ปี	3 ปีหรือ 3,000 ชม.	3 ปี	4 ปี
3. การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ				
- นักวิชาชีพด้านการทำบัญชี	120 ชม./3 ปี	27 ชม./3 ปี	40 ชม./ปี	4 วิชา/2 ปี
- นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชี	120 ชม./3 ปี	12 ชม./ปี	40 ชม./ปี	4 วิชา/2 ปี

จากตารางที่ 4.5 พบว่า

1.1 วุฒิกการศึกษา

IFAC กำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ซึ่งประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดียมีการกำหนดไว้เช่นเดียวกับ IFAC ส่วนประเทศไทยมีการกำหนดให้นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี แต่อนุญาตให้นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีของกิจการที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท สิ้นทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาทสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ส่วนนักวิชาชีพด้านการทำบัญชีของกิจการที่มีทุนจดทะเบียนเกิน 5 ล้านบาท หรือสิ้นทรัพย์รวมเกิน 30 ล้านบาท หรือรายได้รวมเกิน 30 ล้านบาทต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

จะเห็นได้ว่า ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดียกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องมีวุฒิกการศึกษาขั้นต่ำตามที่ IFAC กำหนด ส่วนประเทศไทยกำหนดให้นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีต้องมีวุฒิกการศึกษาขั้นต่ำตามที่ IFAC กำหนด แต่อนุญาตให้นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีมีวุฒิกการศึกษาขั้นต่ำต่ำกว่าที่ IFAC กำหนดได้

1.2 ประสบการณ์การฝึกหัดงาน

IFAC กำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องมีประสบการณ์การฝึกหัดงานอย่างน้อย 3 ปี ซึ่งประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดียมีการกำหนดไว้เช่นเดียวกับ IFAC ส่วนประเทศไทยมีการกำหนดให้เฉพาะนักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีเท่านั้นที่ต้องมีประสบการณ์การฝึกหัดงานอย่างน้อย 3 ปีตามที่ IFAC กำหนด แต่นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีไม่ต้องมีประสบการณ์การฝึกหัดงาน

จะเห็นได้ว่า ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดียกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องมีประสบการณ์การฝึกหัดงานขั้นต่ำตามที่ IFAC กำหนด ส่วนประเทศไทยกำหนดให้นักวิชาชีพด้านการสอบบัญชีต้องมีประสบการณ์การฝึกหัดงานขั้นต่ำตามที่ IFAC กำหนด แต่อนุญาตให้นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีไม่ต้องมีประสบการณ์การฝึกหัดงาน

1.3 การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ

IFAC กำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพอย่างน้อย 120 ชั่วโมงในรอบ 3 ปี หรือ 40 ชั่วโมงต่อปี ซึ่งประเทศสิงคโปร์ได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้องผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องขั้นต่ำตามที่ IFAC กำหนด แต่ประเทศไทยได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีต้องผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีขั้นต่ำน้อยกว่าที่ IFAC กำหนด ส่วนประเทศอินเดียได้มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้านต้อง

ผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพอย่างน้อย 4 วิชาในรอบ 2 ปีโดยมีวิชาที่นอกเหนือจาก วิชาทางการบัญชี คือ วิชาเกี่ยวกับการจัดการ และวิชาเศรษฐศาสตร์

จะเห็นได้ว่า ประเทศสิงคโปร์มีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีต้องผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีตามที่ IFAC กำหนด แต่ประเทศไทยมีการกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีต้องผ่านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีน้อยกว่าที่ IFAC กำหนด ส่วนประเทศอินเดียนั้นมีการกำหนดหน่วยวัดการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีเป็นวิชาซึ่งแตกต่างจาก หน่วยวัดของ IFAC จึงไม่สามารถเปรียบเทียบกับข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC ได้

โดยสรุปการเปรียบเทียบคุณสมบัติของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย กับข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC พบว่า นักวิชาชีพบัญชีของประเทศไทยมีคุณสมบัติทุกด้านตามที่ IFAC กำหนด นักวิชาชีพบัญชีของประเทศไทยมีคุณสมบัติด้านวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การฝึกหัดงานตามที่ IFAC กำหนดแต่ในด้านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพนั้นไม่สามารถเปรียบเทียบกับ IFAC ได้เนื่องจากมีหน่วยวัดที่ต่างกัน ส่วนนักวิชาชีพบัญชีของประเทศไทยนั้นมีคุณสมบัติทุกด้านต่ำกว่าที่ IFAC กำหนด

2. การควบคุม กำกับดูแล การปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชี

ผู้ศึกษาได้ทำการเปรียบเทียบการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย กับข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC ดังแสดงรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5.2 แสดงการเปรียบเทียบการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย กับข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC

การควบคุม กำกับดูแล การปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชี	IFAC	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศอินเดีย
การกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการควบคุม กำกับดูแล การปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชี	กำหนดไว้	กำหนดไว้	กำหนดไว้	กำหนดไว้

จากตารางที่ 4.5.2 พบว่า IFAC กำหนดให้มีข้อบังคับเกี่ยวกับการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชี ซึ่งทั้งประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดียได้มีการกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการควบคุม กำกับดูแล การปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชีไว้เช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่า ทั้ง 3 ประเทศกำหนดให้มีข้อบังคับเกี่ยวกับการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชีเช่นเดียวกับ IFAC

3. จรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชี

ผู้ศึกษาได้ทำการเปรียบเทียบจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย กับข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC ดังแสดงรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5.3 แสดงการเปรียบเทียบจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย กับข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC

จรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชี	IFAC	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศอินเดีย
1. ความซื่อสัตย์	กำหนดไว้	ไม่มีรายละเอียด	รายละเอียดมากกว่า	มีรายละเอียด
2. ความเป็นกลาง	กำหนดไว้	ไม่มีรายละเอียด	รายละเอียดมากกว่า	มีรายละเอียด
3. ความสามารถและความระมัดระวังทางวิชาชีพ	กำหนดไว้	ไม่มีรายละเอียด	รายละเอียดมากกว่า	มีรายละเอียด
4. การรักษาความลับ	กำหนดไว้	ไม่มีรายละเอียด	รายละเอียดมากกว่า	มีรายละเอียด
5. การกระทำทางวิชาชีพ	กำหนดไว้	ไม่มีรายละเอียด	รายละเอียดมากกว่า	มีรายละเอียด

จากตารางที่ 4.5.3 พบว่า IFAC กำหนดให้มีข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชี โดยแบ่งออกเป็น 5 หมวด ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเป็นกลาง ความสามารถและความระมัดระวังทางวิชาชีพ การรักษาความลับ และการกระทำทางวิชาชีพ ซึ่งทั้งประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดียได้มีการกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักวิชาชีพเช่นเดียวกัน แต่มีการกำหนดรายละเอียดในเนื้อหาของจรรยาบรรณไว้ต่างกัน กล่าวคือ ประเทศไทยมีการกำหนดเฉพาะหัวข้อของจรรยาบรรณไม่ได้กำหนดรายละเอียด ประเทศอินเดียมีการ

กำหนดรายละเอียดของจรรยาบรรณไว้มากพอสมควร แต่ประเทศสิงคโปร์มีการกำหนดรายละเอียดของจรรยาบรรณไว้มากที่สุด โดยเฉพาะหมวดความเป็นกลาง

จะเห็นได้ว่า ทั้ง 3 ประเทศกำหนดให้มีข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชี เช่นเดียวกับที่ IFAC กำหนด แต่ประเทศไทยไม่มีการกำหนดรายละเอียดของจรรยาบรรณ ประเทศอินเดียมีการกำหนดรายละเอียดของจรรยาบรรณไว้มากพอสมควร และประเทศสิงคโปร์มีการกำหนดรายละเอียดของจรรยาบรรณไว้มากที่สุด

4. บทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชี

ผู้ศึกษาได้ทำการเปรียบเทียบบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย กับข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC ดังแสดงรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5.4 แสดงการเปรียบเทียบบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย กับข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC

บทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชี	IFAC	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศอินเดีย
การกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชี	กำหนดไว้	กำหนดไว้	กำหนดไว้	กำหนดไว้

จากตารางที่ 4.5.4 พบว่า IFAC กำหนดให้มีข้อบังคับเกี่ยวกับบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชี ซึ่งทั้งประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดียได้มีการกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชีไว้เช่นเดียวกัน

จะเห็นได้ว่า ทั้ง 3 ประเทศกำหนดให้มีข้อบังคับเกี่ยวกับบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชีเช่นเดียวกับ IFAC

โดยสรุปการเปรียบเทียบข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย กับข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC พบว่า ประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย มีการกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการควบคุม กำกับดูแล การปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชี และข้อบังคับเกี่ยวกับบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชี

เช่นเดียวกับ IFAC ในด้านการกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักวิชาชีพบัญชีนั้น พบว่า ประเทศสิงคโปร์กำหนดคุณสมบัติทุกด้านของนักวิชาชีพบัญชีตามที่ IFAC กำหนด ประเทศอินเดียกำหนดคุณสมบัติด้านวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การฝึกหัดงานตามที่ IFAC กำหนดแต่ในด้านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพไม่สามารถเปรียบเทียบกับ IFAC ได้เนื่องจากมีหน่วยวัดที่ต่างกัน สำหรับประเทศไทยกำหนดคุณสมบัติทุกด้านของนักวิชาชีพบัญชีต่ำกว่าที่ IFAC กำหนด นอกจากนี้ยังพบว่า การกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชีนั้น ทั้ง 3 ประเทศกำหนดให้มีข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชีเช่นเดียวกับที่ IFAC กำหนด แต่ประเทศไทยไม่มีการกำหนดรายละเอียดของจรรยาบรรณ ประเทศอินเดียมีการกำหนดรายละเอียดของจรรยาบรรณไว้มากพอสมควร และประเทศสิงคโปร์มีการกำหนดรายละเอียดของจรรยาบรรณไว้มากที่สุด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved